

สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์ตัวประกอบของประสิทธิภาพการสอนตามการประเมินของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินประสิทธิภาพการสอนโดยนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีข้อกระทง 75 ข้อ เป็นแบบประมาณค่า 7 ระดับ และครอบคลุมพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิภาพภายใต้ตัวประกอบของประสิทธิภาพการสอนตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ 6 ตัวประกอบคือ บุคลิกลักษณะของอาจารย์ ความรู้ความสามารถทางวิชาการของอาจารย์ เทคนิคและวิธีการสอนของอาจารย์ ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาทัศนคติของอาจารย์ต่อการสอนและต่อนักศึกษา และการกำหนดงานการประเมินผลงานแล้วให้ข้อมูลป้อนกลับแก่นักศึกษา ข้อกระทงเหล่านี้เป็นพฤติกรรมการสอนของอาจารย์และอยู่ในขอบข่ายที่นักศึกษาสามารถประเมินตัดสินคุณภาพของการสอนได้ ค่าความเที่ยงของแบบประเมินประสิทธิภาพการสอน แบบความคงที่ภายในโดยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟา มีค่าเท่ากับ 0.97 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์คืออาจารย์ที่สอนรายวิชาในระดับปริญญาตรี ยกเว้นรายวิชาในหลักสูตรวิชาพื้นฐานของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่เปิดสอนในภาคต้นปีการศึกษา 2528 จำนวน 300 วิชา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้นักศึกษาประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หน่วยในการวิเคราะห์คือค่ามัธยิมเลขคณิตของผลการประเมินการสอนของอาจารย์แต่ละคนโดยนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณค่ามัธยิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อกระทงทุกข้อ และวิเคราะห์ตัวประกอบโดยสะกักตัวประกอบแบบอัลฟา (Alpha Factor Method) และหมุนแกนตัวประกอบแบบออร์โธโกนอล (Orthogonal) ด้วยวิธีแวนริแมกซ์ (Varimax)

ขอค้นพบ

1. จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่ามัธยิมเลขคณิตของผลประเมินการสอนโดยนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์พบว่าพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิภาพที่นักศึกษาโดยเฉลี่ยเห็นว่ายากจนกว่าเป็นพฤติกรรมการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มี 2 พฤติกรรมคือแสดงออกซึ่งความมั่นใจและความเชี่ยวชาญในวิชาที่สอน ซึ่งเป็นตัวแปรในกลุ่มบุคลิกลักษณะของอาจารย์และอาจารย์เป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น ซึ่งเป็นตัวแปรในกลุ่ม

ทัศนคติของอาจารย์ต่อการสอนและต่อนักศึกษา

2. ตัวประกอบที่สำคัญของประสิทธิภาพการสอนตามการประเมินของนักศึกษามองว่ามีตัวประกอบที่สำคัญ 7 ตัวประกอบ ตัวประกอบที่ 1 ถึง 7 เป็นตัวประกอบที่อธิบายความแปรปรวนได้ 32.05, 4.53, 2.84, 2.44, 2.31, 1.24 และ 1.05 ตามลำดับ ตัวแปรสำคัญของแต่ละตัวประกอบได้จัดเรียงตัวแปรตามน้ำหนักตัวประกอบ มีดังต่อไปนี้ คือ

ตัวประกอบที่ 1 ทักษะในการสื่อความหมายและการสอน ประกอบด้วยตัวแปร 20 ตัว คือ

1. มีความสามารถในการพูดอธิบายสิ่งต่าง ๆ ได้ อย่างแจ่มแจ้งชัดเจน
2. แสดงท่าทางประกอบสาระที่กำลังพูดได้อย่างเหมาะสม
3. ดำเนินการสอนสนุกเร้าใจให้อยากเรียน
4. พูดได้ชัดแจ่มถูกทอง
5. มีลักษณะเป็นผู้นำ
6. อาจารย์เป็นคนร่าเริงมีอารมณ์ขัน
7. แสดงออกซึ่งความมั่นใจและความเชี่ยวชาญในวิชาที่สอน
8. มีความคิดสร้างสรรค์
9. อาจารย์เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น
10. จังหวะในการพูดไม่เร็วหรือช้าเกินไป
11. ยกตัวอย่างหรือสาธิตประกอบการสอนได้อย่างชัดเจนและน่าสนใจ
12. ปรับปรุงเนื้อหาวิชาให้เหมาะสมกับสถานการณ์
13. มีความรู้กว้างขวางและทันสมัยในสาขาวิชานั้น
14. อธิบายหรือตีความคิดเชิงนามธรรมและทฤษฎีได้อย่างชัดเจน
15. ตั้งคำถามที่กระตุ้นนักศึกษาให้ใช้ความคิดได้
16. ชี้แจงมุมต่าง ๆ ของเรื่องที่สอนให้กว้างขวางทั้งนี้ยวมกและนัยลบ
17. สรุปโยงเนื้อเรื่องต่าง ๆ เพื่อให้ให้นักศึกษาเห็นเค้าโครงเนื้อเรื่องทั้งหมด
18. แสดงความสนใจกระตือรือร้นในวิชาที่สอน
19. มีผลงานทางวิชาการที่เชื่อถือได้

20. เน้นเนื้อหาสาระที่สำคัญโดยพูดเน้นหรือ เขียน เรื่องที่สำคัญบน
กระดานดำ

ตัวประกอบที่ 2 การกำกับและการประเมินผลการเรียน ประกอบด้วย
ตัวแปร 16 ตัว คือ

1. ขอสอบครอบคลุมเนื้อ เรื่องที่เรียน
2. ระบบประเมินการ เรียนมีประสิทธิภาพและยุติธรรม
3. ตรวจสอบและแจ้งผลการสอบอย่างรวดเร็วและยุติธรรม
4. คำถามในข้อสอบชัดเจน
5. บอกขอบข่ายของ เนื้อ เรื่องที่จะทดสอบให้ทราบ
6. บอกวิธีการประเมินการ เรียนให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า
7. ตรวจงานและเฉลยให้นักศึกษาทราบอย่างรวดเร็ว
8. กำหนดงานให้นักศึกษาทำมีปริมาณเหมาะสม
9. ให้ข้อคิดชมงานที่มอบหมายที่เป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุง
เรื่องนั้นได้
10. อธิบายขอบเขตลักษณะงานที่อาจารย์ต้องการอย่างชัดเจน
11. ติดตามซักถามความก้าวหน้าปัญหาของงานที่มอบหมายให้ทำ
12. กรณีที่มอบหมายงานอาจารย์ได้ตรวจสอบว่านักศึกษาได้อ่าน
หรือไม่ได้อ่าน
13. การกำหนดงานให้นักศึกษาทำช่วยเพิ่มพูนความรู้ในวิชานี้
14. บอกล่วงหน้าว่าชั่วโมงต่อไปจะเรียนเรื่องอะไรและยูเรียน
ควรเตรียมตัวในเรื่องใ้ใ้ใ้
15. หนังสือและเอกสารที่กำหนดให้อ่านช่วยส่งเสริมความรู้
ความเข้าใจวิชานี้
16. จัดตาราง เวลาให้นักศึกษาเข้าพบได้

ตัวประกอบที่ 3 ทักษะคติของอาจารย์ต่อนักศึกษา ประกอบด้วยตัวแปร

13 ตัว คือ

1. ให้เกียรตินักศึกษา

2. เป็นผู้มีความมั่นใจในควบคุมอารมณ์ได้
3. มีความยุติธรรมปราศจากอคติต่อนักศึกษา
4. อาจารย์ทำตัวที่เสมอคนเสมอปลาย
5. ยินดีรับฟังคำถามหรือแนวคิดของนักศึกษา
6. แสดงความรู้สึกที่เห็นอกเห็นใจนักศึกษา
7. แสดงความกระตือรือร้นที่จะให้ความช่วยเหลือแก่นักศึกษา
8. ยินดีรับฟังคำวิจารณ์ของนักศึกษาต่อแนวคิดของอาจารย์เอง
9. มีความเข้าใจในตัวนักศึกษา
10. ให้ความเป็นกันเองกับนักศึกษาในห้องเรียนและนอกห้องเรียน
11. เปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามเป็นการส่วนตัวเมื่อเลิกสอนในช่วงโมงนั้นแล้ว
12. ส่งเสริมนักศึกษาให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง
13. ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการกิจกรรมและด้านอื่น ๆ

ตัวประกอบที่ 4 ความรู้ความสามารถทางวิชาการของอาจารย์ ประกอบด้วย 7 ตัว คือ

1. บอกแหล่งศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ
2. ซักดูคะแนนและจุดค้อยของตำราหลัก
3. มีความสัมพันธ์ระหว่างวิชาที่สอนกับวิชาอื่น
4. อาจารย์สอนโดยเสนอแนวคิดหลายแนวเพื่อกระตุ้นนักศึกษาอภิปรายในชั้นเรียน
5. มีการอภิปรายถึงพัฒนาการใหม่ ๆ ของวิชานี้
6. อาจารย์สอนโดยกล่าวถึงวิวัฒนาการความรู้ในศาสตร์นั้นด้วย
7. วิเคราะห์ปัญหาปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับวิชานี้

ตัวประกอบที่ 5 ความสามารถของอาจารย์ในการกระตุ้นนักศึกษาให้ใช้ความคิดและแสดงความคิดเห็น ประกอบด้วย 4 ตัว คือ

1. ส่งเสริมให้นักศึกษาซักถามและแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี
2. เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนรวมในกิจกรรมการสอนอย่างเต็มที่

3. ให้คำวิจารณ์ต่อข้อความเห็นหรือข้ออภิปรายของนักศึกษาอย่างเหมาะสม
4. อาจารย์และนักศึกษาได้อภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้กันเป็นอันมาก

ตัวประกอบที่ 6 การจัดดำเนินการสอน ประกอบด้วยตัวแปร 5 ตัว คือ

1. ประมวลการเรียนสัมบูรณ์และแนวทางในการศึกษาด้วย
2. ชี้แจงลักษณะวิชาวิธีเรียนและการวัดผลวิชานี้
3. เสนอเนื้อเรื่องที่เป็นแนวคิดหลักและแนวคิดย่อย ๆ ลงมาเป็นขั้นตอน
4. บอกจุดมุ่งหมายและขอบข่ายของวิชาอย่างชัดเจน
5. ตรงต่อเวลาทั้งการมาสอนและการออกจากห้องเรียน

ตัวประกอบที่ 7 การใช้วัสดุอุปกรณ์และวิธีการสอน ประกอบด้วยตัวแปร 3 ตัวคือ

1. วัสดุอุปกรณ์ที่กระตุ้นความสนใจของนักศึกษา
2. วัสดุอุปกรณ์ที่ช่วยให้นักศึกษาเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น
3. ใช้วิธีสอนหลาย ๆ แบบ

อภิปรายผลการวิจัย

จากข้อค้นพบเกี่ยวกับตัวประกอบของประสิทธิภาพการสอนตามการประเมินของนักศึกษา ทั้ง 7 ตัวประกอบนั้น น่าจะใกล้เคียงกับตัวประกอบของประสิทธิภาพการสอนที่แท้จริงและมีความถูกต้องมากกว่า ผลการวิจัยที่ให้นักศึกษาเป็นหน่วยในการวิเคราะห์ เพราะในการวิจัยครั้งนี้ได้ให้นักศึกษาเป็นผู้ประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ และนักศึกษาเป็นผู้ที่ใกล้ชิดและรับผลโดยตรงจากการสอนมากกว่ากลุ่มบุคคลอื่น นอกจากนี้ยังได้แก้ไขจุดอ่อนในแง่ที่ว่าการวิเคราะห์ตัวประกอบจากผลการประเมินที่ได้จากผู้ประเมินแต่ละคนเป็นข้อมูลเชิงความคิดเห็นที่มีความผิดพลาดค่อนข้างสูงโดยทั่วไป อันเนื่องมาจากความแตกต่างระหว่างบุคคล การวิจัยในครั้งนี้จึงได้แก้ไขจุดอ่อนในเรื่องนี้โดยใช้ค่าเฉลี่ยของผลการประเมินของอาจารย์แต่ละคนเป็นหน่วยในการวิเคราะห์ และพบว่าการใช้ค่าเฉลี่ยเป็นหน่วยในการวิเคราะห์มีส่วนร่วมในการอธิบายความแปรปรวนของตัวประกอบทั้ง 7 ตัว ได้ถึงร้อยละ 67.3 นอกจากนี้ยังพบตัวประกอบของประสิทธิภาพการสอนที่สอดคล้องกับงานวิจัยที่ใช้ค่าเฉลี่ยเป็นหน่วยในการวิเคราะห์ คือตัวประกอบด้านทักษะในการอธิบาย ความสามารถของอาจารย์ในการกระตุ้นแนวคิด และทัศนคติของอาจารย์ที่มีต่อนักศึกษา (Larson 1979 : 206-207)

งานที่วิจัย โคตังสมมุติฐานว่า ตัวประกอบของประสิทธิภาพการสอนตามการประเมินของนักศึกษา ประกอบด้วย 6 ตัวประกอบคือ บุคลิกลักษณะของอาจารย์ ความรู้ความสามารถทางวิชาการของอาจารย์ เทคนิคและวิธีการสอนของอาจารย์ ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา ที่สนใจของอาจารย์ต่อการสอนและต่อนักศึกษา และการกำหนดงานการประเมินผลงานแล้วให้ข้อมูลป้อนกลับแก่นักศึกษา ปรากฏว่าโคตังสมมุติฐานของประสิทธิภาพการสอนตามการประเมินของนักศึกษาที่สอดคล้องกับสมมุติฐาน 5 ตัวประกอบคือ การกำกับและการประเมินผลการเรียน ที่สนใจของอาจารย์ต่อนักศึกษา ความรู้ความสามารถทางวิชาการของอาจารย์ ความสามารถของอาจารย์ในการกระตุ้นนักศึกษาให้ใช้ความคิดและแสดงความคิดเห็น และการจัดดำเนินการสอน ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะการสอนที่มีประสิทธิภาพจำนวน 21 เรื่องที่วอทรูบาและไรท์ (Wotruba and Wright 1975: 655-656) ได้สรุปไว้คือ ที่สนใจต่อนักศึกษา ความรู้ในเนื้อหาวิชา การจัดระบบของเนื้อหาวิชา ความยุติธรรมในการสอบและการให้คะแนนสอบ และการกระตุ้นนักศึกษาให้คิดเพื่อตนเอง และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของโคเยอร์และไวทลีย์ (Doyle and Whitely 1974: 266) ที่พบว่าตัวประกอบของประสิทธิภาพการสอนตามการประเมินของนักศึกษาคือ ที่สนใจของอาจารย์ที่มีต่อนักศึกษา การเร้าใจให้นักศึกษาใช้ความคิดและมีความคิดริเริ่ม และความรอบรู้ในเนื้อหาวิชา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของมาร์ชและฮอเซอร์ (Marsh and Hocerar 1984: 341-366) และมาร์ช (Marsh 1982 (a) 77-95; 1982 (b) 264-279; 1983: 150-166) พบตัวประกอบของประสิทธิภาพการสอนคือ การจัดระบบของเนื้อหาวิชา ความเห็นอกเห็นใจของอาจารย์ที่มีต่อนักศึกษา ความรอบรู้ทางวิชาการ และการกำหนดงานให้นักศึกษา

สำหรับตัวประกอบที่เพิ่มขึ้นมา 2 ตัวประกอบคือ ทักษะในการสื่อความหมายและการสอนและการใช้วัสดุอุปกรณ์และวิธีสอน โดยเฉพาะตัวประกอบด้านทักษะในการสื่อความหมายและการสอน ที่พบว่าเป็นตัวประกอบที่ปรากฏขึ้นมาเป็นตัวประกอบแรกนั้น ตัวแปรสำคัญที่บรรยายตัวประกอบนี้คือ มีความสามารถในการพูดอธิบายสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างแจ่มแจ้งชัดเจน แสดงท่าทางประกอบสาระที่กำลังพูดได้อย่างเหมาะสม ดำเนินการสอนสนุกเร้าใจใ้ช้ช้อยากเรียน พูดได้ชัดเจนถูกต้อง และผลการวิจัยที่พบตัวประกอบนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์ตัวประกอบของประสิทธิภาพการสอนของไอแซคสันและคณะ (Issacson and Other

1964: 334-351) ที่พบตัวประกอบด้านทักษะ ตัวแปรที่สำคัญคือสามารถเข้าใจนักศึกษ
เกิดความอยากรู้อยากเห็น อธิบายชัดเจนเข้าใจง่ายของยองจและเซสเซนราท

(Yonge and Sassenrath 1968: 44-52) ที่พบตัวประกอบด้านความเชื่อมั่นและทักษะ
ในการถ่ายทอดความรู้ ตัวแปรที่สำคัญคือ มีความเชื่อมั่นในตัวเอง พุคชัดเจนเข้าใจง่าย
พูดอย่างมีเหตุผลไม่คลุมเครือของโคเยอร์และไวท์ลี (Doyle and whitely 1974:

257-273) ที่พบตัวประกอบด้านทักษะในการอธิบาย ตัวแปรที่สำคัญได้แก่อธิบายเนื้อหาวิชา
ได้อย่างชัดเจน ยกตัวอย่างประกอบที่ช่วยให้เข้าใจได้ดียิ่งขึ้น และของจินตนา มาพวง

(2520) ที่พบตัวประกอบด้านวิธีสอน ตัวแปรที่สำคัญคือ อธิบายเนื้อหาอย่างชัดเจนถูกต้อง
ยกตัวอย่างได้อย่างชัดเจนตรงกับเนื้อหา ใ้ภาษาที่เข้าใจง่าย และอธิบายสิ่งที่เป็น

นามธรรมได้อย่างชัดเจน และยังสอดคล้องกับแนวคิดของสุมิตร คุณานุกร (2518: 26-27)

ที่ว่าการศึกษาและการสอนในระดั้มัธยมศึกษาตามความวามวามเสนอหรือที่เรียกกันโดย

ทั่วไปว่าอาจารย์นั้นสามารถที่จะพุดให้เด็กนักเรียนฟังเรื่อง รู้จักลำดับขั้นตอนของเรื่องราว

หรือหาความรู้ที่จะถ่ายทอดให้เป็นระบบระเบียบสามารถเลือกใช้คำพูดที่สื่อความหมายตรง

พุดชัดถ้อยชัดคำ แต่อย่างไรก็ตามภาษาท่าทางก็ยังมีบทบาทอยู่นั้นเอง ถาผู้สอนเปลี่ยนหน้า

คำแทนขยับ การใช้สีหน้าแสดงอารมณ์ประกอบสารที่กำลังพุด การเปลี่ยนเสียงสูง เป็น

เสียงต่ำ ฯลฯ สิ่งเหล่านี้จะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพมาก นอกจากนั้นเนื้อหาวิชาที่สอน

ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ส่วนมากเป็นสาขาสังคมศาสตร์ วิธีสอนที่ใช้กันมากคือการบรรยาย

และเป็นการสอนในห้องเรียนที่มีขนาดใหญ่ ดังนั้นความสามารถของอาจารย์ในด้านการสื่อ

ความหมาย การเร้าความสนใจจึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะทำให้ให้นักศึกษาเข้าใจหรือไม่ นักศึกษา

จึงให้ความสำคัญตัวประกอบนี้มาก

ส่วนตัวประกอบด้านการใช้วัสดุอุปกรณ์และวิธีการสอน เป็นตัวประกอบสำคัญ

สำหรับอาจารย์ที่จะทำการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ

ไพฑูริย์ สีนลาวรัตน์ (2523: 226) ที่ว่าการใช้อุปกรณ์การสอนมีจุดประสงค์สำคัญ 2 ประการ

คือเพื่อใหญ่เรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้น และเพื่อใหญ่เรียนเรียนใ้สนุกสนานมากขึ้น การมีอุปกรณ์

ประกอบจะทำให้การเรียนสนุกสนานสนใจ นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของลัควัดย์

ธมธเทศา (2520) ที่ศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนระดับมัธยมศึกษา

สาขามนุษยศาสตร์พบว่า อุปกรณ์การสอนเป็นตัวประกอบของประสิทธิภาพการสอน และสอดคล้อง

กับการสรุปผลการวิจัยเรื่องประสิทธิภาพการสอนระดับมัธยมศึกษาทั้งในและนอกประเทศ

ของอุทุมพร ทองอุไทย (2523: 57-58) ซึ่งได้ผลการวิจัยที่สอดคล้องกันและพบว่า
อุปกรณการสอนและการเรียน เป็นตัวประกอบซึ่งอธิบายโครงสร้างของประสิทธิภาพ
การสอนได้

ตัวประกอบของประสิทธิภาพการสอน ตามการประเมินของนักศึกษาที่ไม่เป็นไป
ตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้คือ ตัวประกอบด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์ ผู้วิจัยคาดว่าคง เนื่องมา
จากบุคลิกภาพเป็นสิ่งที่ติดตัว เปลี่ยนแปลงได้ยาก ประกอบกับแนวทางในการสอนโดยทั่วไปนั้น
กระบวนการสอนเป็นเป้าหมายที่สำคัญในการพัฒนาเพราะเป็นทักษะที่จำเป็นและสำคัญใน
การสอน (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ 2523: 276) ดังนั้นในการประเมินประสิทธิภาพการสอนของ
นักศึกษาจึงไม่ได้ให้ความสำคัญในคานบุคลิกลักษณะของอาจารย์ แต่อีกประการหนึ่ง เนื่อง
มาจากจุดมุ่งหมายของการศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้น นักศึกษามุ่งที่จะได้รับการพัฒนาทาง
ด้านวิชาการ สติปัญญา ความคิด และทักษะต่าง ๆ ที่จะเป็ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ
นักศึกษาจึงคาดหวัง เกี่ยวกับอาจารย์ที่สอนที่มีประสิทธิภาพไปในทางทักษะในการสื่อความหมาย
ความรู้ความสามารถทางวิชาการ ความสามารถของอาจารย์ในการกระตุ้นนักศึกษาให้ใช้
ความคิดและแสดงความคิดเห็น การกำหนดงานการประเมินผลงาน และทัศนคติที่ดีต่อนักศึกษา
ดังปรากฏในข้อค้นพบที่ได้อันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพของการสอนมากกว่าบุคลิกลักษณะของ
อาจารย์

ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบ เกี่ยวกับตัวประกอบของประสิทธิภาพการสอนตามการประเมินของ
นักศึกษาทั้ง 7 ตัวประกอบนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการคัดเลือกอาจารย์ ควรคัดเลือกอาจารย์ที่มีคุณสมบัติ
ดังต่อไปนี้

1.1 มีทักษะในการสื่อความหมาย และการสอนที่ดี มีความสามารถในการ
พูด อธิบายสิ่งต่าง ๆ ได้ อย่างแจ่มแจ้ง ชัดเจน แสดงท่าทางประกอบสาระที่กำลังพูดได้อย่าง
เหมาะสม

1.2 มีความสามารถในการกำกับ และการประเมินผล การเรียน เพื่อ
นักศึกษาจะได้มีความรู้กว้างขวาง ลึกซึ้งในสาขาวิชานั้นมากยิ่งขึ้น

- 1.3 มีทัศนคติที่ดีต่อนักศึกษา ให้เกียรติ มีความยุติธรรมปราศจากอคติ
ต่อนักศึกษา
- 1.4 มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ เป็นอย่างดี
- 1.5 มีความสามารถในการกระตุ้นนักศึกษาให้ใช้ความคิดและแสดงความคิดเห็น
- 1.6 มีความสามารถในการจัดดำเนินการสอนอย่างเป็นขั้นตอน
- 1.7 ใช้วัสดุอุปกรณ์ที่กระตุ้นความสนใจของนักศึกษา ใช้วิธีสอนหลาย ๆ แบบ

2. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการสอนของอาจารย์

2.1 ควรนำค่ามัธยิมเลขคณิตของผลการประเมินการสอนและตัวประกอบของประสิทธิภาพการสอนที่ค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้เป็นเกณฑ์ในการพัฒนาการสอนของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ถ้าหากค่ามัธยิมเลขคณิตของพฤติกรรมการสอนใดมีค่าต่ำกว่า 4.5 หรือพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ยังไม่ครบถ้วนตามเกณฑ์ ควรมีการพัฒนาโดยการจัดประชุมปฏิบัติการ หรือจัดหาวิทยากรมาให้ความรู้วิธีการและเทคนิคใหม่ ๆ ทางการสอน

2.2 ผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษาควรให้ความสำคัญต่อการสอน สนับสนุนและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อให้อาจารย์สามารถปรับปรุงประสิทธิภาพการสอนของตนเองเป็นประจำ

3. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องมือในการประเมินผลการสอน กล่าวคือ ควรนำตัวแปรที่ได้จากการวิจัยเป็นข้อกระทงในแบบประเมินประสิทธิภาพการสอนของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และให้นำนักตัวประกอบของตัวแปรแต่ละตัวเป็นตัวถ่วงน้ำหนัก ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผลการประเมินการสอนที่สามารถให้ความหมายได้ถูกต้องชัดเจนยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ได้ขอค้นพบคือ ตัวประกอบของประสิทธิภาพการสอนตามการประเมินของนักศึกษา โดยได้พยายามแก้ไขจุดอ่อนของการประเมินคือ ใช้อาจารย์เป็นหน่วยในการวิเคราะห์ ซึ่งทำให้ตัวประกอบที่ได้รับมีความถูกต้องยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตามข้อมูลที่ได้จากการประเมินเป็นข้อมูลเชิงความคิดเห็นที่มีข้อผิดพลาดสูงโดยทั่วไปโดยธรรมชาติ ดังนั้นจึงควรทำการวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรที่คาดว่าจะมีผลต่อการประเมินผลการสอน

ของนักศึกษา เช่น ขนาดของห้องเรียน ลักษณะวิชา ตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ ฯลฯ เพื่อจะได้เป็นประโยชน์ต่อการแปลผลการประเมินการสอนให้ถูกต้อง ใกล้เคียงกับความจริงยิ่งขึ้น

2. การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะตัวประกอบของประสิทธิภาพการสอนตามการประเมินของนักศึกษา และโดยทั่วไปแล้วการประเมินการสอนควรพิจารณาข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ เช่น เพื่อนอาจารย์ ผู้บังคับบัญชา ประกอบด้วย ดังนั้นควรได้มีการทำวิจัยเพื่อหาตัวประกอบของประสิทธิภาพการสอนตามการประเมินของเพื่อนอาจารย์ ของผู้บังคับบัญชา ทั้งนี้จะได้ขอค้นพบที่เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการที่เหมาะสมต่อไป